

Студенттер мен жас ғалымдардың
«ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ БІЛІМ - 2018»
XIII Халықаралық ғылыми конференциясы

СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ

XIII Международная научная конференция
студентов и молодых ученых
«НАУКА И ОБРАЗОВАНИЕ - 2018»

The XIII International Scientific Conference
for Students and Young Scientists
«SCIENCE AND EDUCATION - 2018»

12th April 2018, Astana

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ**

**Студенттер мен жас ғалымдардың
«Ғылым және білім - 2018»
атты XIII Халықаралық ғылыми конференциясының
БАЯНДАМАЛАР ЖИНАҒЫ**

**СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ
XIII Международной научной конференции
студентов и молодых ученых
«Наука и образование - 2018»**

**PROCEEDINGS
of the XIII International Scientific Conference
for students and young scholars
«Science and education - 2018»**

2018 жыл 12 сәуір

Астана

УДК 378

ББК 74.58

Ғ 96

Ғ 96

«Ғылым және білім – 2018» атты студенттер мен жас ғалымдардың XIII Халықаралық ғылыми конференциясы = XIII Международная научная конференция студентов и молодых ученых «Наука и образование - 2018» = The XIII International Scientific Conference for students and young scholars «Science and education - 2018». – Астана: <http://www.enu.kz/ru/nauka/nauka-i-obrazovanie/>, 2018. – 7513 стр. (қазақша, орысша, ағылшынша).

ISBN 978-9965-31-997-6

Жинаққа студенттердің, магистранттардың, докторанттардың және жас ғалымдардың жаратылыстану-техникалық және гуманитарлық ғылымдардың өзекті мәселелері бойынша баяндамалары енгізілген.

The proceedings are the papers of students, undergraduates, doctoral students and young researchers on topical issues of natural and technical sciences and humanities.

В сборник вошли доклады студентов, магистрантов, докторантов и молодых ученых по актуальным вопросам естественно-технических и гуманитарных наук.

УДК 378

ББК 74.58

ISBN 978-9965-31-997-6

©Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия
ұлттық университеті, 2018

3. Бернская конвенция об охране литературных и художественных произведений от 09.09.1886 г. (ред. 28.09.1979 г.) / URL: Всемирная организация интеллектуальной собственности – WIPO <http://www.wipo.int/treaties/ru/ip/berne> (дата обращения: 01.04.2018 г.)
4. Гражданский кодекс Республики Казахстан (Особенная часть) от 01.07.1999 г. / URL: ЮРИСТ – комплекс правовой информации https://online.zakon.kz/document/?doc_id=1013880#pos=1;-107 (дата обращения: 01.04.2018 г.)
5. AUSTIN V COLUMBIA GRAMOPHONE COMPANY: 1917 / URL: May the Law be with you - swarb.co.uk <http://swarb.co.uk/austin-v-columbia-gramophone-company-1917> (дата обращения: 01.04.2018 г.)
6. Закон Великобритании об авторском праве, промышленных образцах и патентах 1988 г. / URL: Всемирная организация интеллектуальной собственности – WIPO <http://www.wipo.int/wipolex/ru/details.jsp?id=1640> (дата обращения: 01.04.2018 г.)
7. Закон Республики Казахстан об авторском праве и смежных правах от 10.06.1996 г. / URL: ЮРИСТ – комплекс правовой информации http://online.zakon.kz/document/?doc_id=1005798#pos=0;0 (дата обращения: 01.04.2018 г.)

УДК 341.9

СУРОГАТТЫҚ АНА ҚҰҚЫҚТЫҚ ҚАТЫНАСТАРЫНДАҒЫ ШЕТЕЛДІК ЭЛЕМЕНТТЕР

Ешенқұлова Жансая Есімханқызы

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразиялық ұлттық университеті Заң факультетінің
«5В030200 – Халықаралық құқық» мамандығының 3-курс студенті, Астана, Қазақстан
Ғылыми жетекші - з.ғ.м., аға оқытушы Ақылов Д.О.

Бұл мақалада Балтық елдеріндегі суррогат ана болудың құқықтық реттеуі талқыланды. Балтық елдерінің заңнамасында суррогат ана болуының заңды реттелуі өте нашар және шындыққа сәйкес келмейді. Әртүрлі елдерде суррогат ана болу әр түрлі. Кейбір елдерде тыйым салынған, кейбіреулеріне рұқсат етілген. Бұл мәселе бойынша бірыңғай ұстаным жоқ, бірақ дәрігерлер арасында емес - саясаткерлер мен дінбасылар арасында.

Балтық елдерінде суррогаттық ана туралы заңнама өте жеткіліксіз нысанда және қазіргі ғылыми және медициналық технологияларды шындығына сәйкес келмейді. Кез келген сала, соның ішінде туу туралы мәселелер ғылым мен техниканың заманауи жетістіктеріне сәйкес заңнамалық реттеуді талап етеді. ХХІ ғасырдағы демографиялық ахуал күрделі тәртіпсіздіктерге әкеліп соғады. Өлімнің ұлғаюы және туу деңгейінің төмендеуі көптеген еуропалық елдер үшін күрделі мәселе болып отыр[1].

Медициналық тұрғыдан алғанда, суррогат ана болу - жұбайлардың жыныстық жасушаларының, туылмаған баланың биологиялық ата-аналарының ұрықтануы үшін басқа әйелге имплантациялаудан кейінгі ұрықтандырудан кейінгі ұрықтан кейін алынған эмбрион Баланың тууы (оны суррогат ана деп атайық). Осылайша, қосалқы репродуктивті технологиялар деп аталатын, кейіннен имплантациялау арқылы in vitro ұрықтандыру және эмбрион тасымалдау үшін арнайы медициналық әдістер қолданылады[2].

Суррогат ана болуының екі маңызды сипаттамасы бар. Бірінші белгі - бала мен баланы (эмбрион) күткен адамдар (ата-аналар) арасындағы генетикалық байланыстың болуы. Екінші белгі - бала күтіп тұрған адамдарды (ата-аналарды) беру туралы баланың жүкті болуы. Суррогат ана болуының төрт түрлері бар. Бірінші түрі - әйелдің жұмыртқасын және күйеуінің ұрығын пайдалану. Бұл биологиялық ата-ана мен бала арасындағы толық генетикалық байланыс бар. Екіншісі - әйелдің жұмыртқасын және донордың ұрығын пайдалану. Бұл нұсқада толық емес (қысқартылған) генетикалық байланыс бар. Бала генетикалық тұрғыдан тек туған. Үшінші түрі - жұмыртқа донорын және оның күйеуінің ұрығын пайдалану. Бұл толық емес (қысқартылған) генетикалық байланыс. Бала генетикалық

түрде тек жұбайына жатады. Төртінші нұсқа күйеудің ұрығының суррогат материалының жұмыртқаның жасушасын пайдалану болып табылады. Бұл нұсқада толық емес (қысқартылған) генетикалық байланыс бар. Бала генетикалық түрде тек жұбайына жатады. Бұл жағдайда суррогат ана бірінші үш нұсқаға қарағанда жоғары талаптарға ие, мысалы, сыртқы деректер, тұқым қуалайтын аурулардың болмауы. Латвияның заңнамасын талдай келе, суррогат ана болуының заңды реттелмегені және суррогатты ана болу тұжырымдамасы жай ғана қарастырылмаған. Латвияда баланы алудың бұл әдісі жеке көрсетілмеген, дегенмен, суррогат ана болу әлі де заңсыз. Сонымен қатар, Балалардың құқықтарын тексеру басқармасының бастығы ретінде, егер суррогат ана болу заңмен тыйым салынбаған елде (мысалы, АҚШ-та) бала туған жағдайда, онда барлық операция заңды күшке ие болады. Мысалы, Грузия, Үндістан, Израиль, Ұлыбритания, Украина және кейбір штаттарда коммерциялық суррогат ана болуына жол беріледі. Ал Үндістанда медициналық қызметтердің сапасы төмен және төмен шығындарға байланысты, суррогат аналық индустриясы құрылды[3].

Жалпы жұртшылық үшін қол жетімді статистика Латвияда әрбір алтыншы жұптың стерильді екендігін көрсетеді. Көптеген адамдар ұзақ мерзімді емдеуден, тіпті қандай да бір ынталандырудан, тіпті жасанды ұрықтандырудан және хирургиялық араласудан да пайда көрмейді. Содан кейін, екі сүйетін адамның өзіндік түрін жалғыз көретін жалғыз үміті - суррогат ана қызметін көрсетеді. Және қазіргі заманғы әлемде бір жыныстағы жұптардың саны көбейіп келе жатқандықтан, төзуге дайын және әйелдің басқа баласын тудыратын қызметтері үлкен сұранысқа ие[4].

Литвада суррогат ана болу мәселесі де өзекті және сонымен бірге қарама-қайшылықты, бірақ қарарға жақындаған жоқ. Бүгінгі күні, осы мәселе бойынша мемлекеттің ресми ұстанымы белгісіз қалады - бұл жаңа өмір пайда болуына тәсілі ретінде суррогат ана реттемейді. Католик шіркеуі қоғамдық пікір, атап айтқанда, бедеу отбасыларға дегенмен айқын теріс лауазымы, жиі керісінше төмен келеді, - деп Литвада суррогат ана заңдастыру - сондықтан оларға шетелде суррогат ана табуға қосымша туындатпай өз баланың тууына мүмкіндік береді. Статистика департаментінің ресми статистикасына сәйкес, Литвада репродуктивті жастағы 55 мыңға жуық отбасы - 18 жастан 49 жасқа дейінгі балалар жоқ. Безре - бұл бір жастан асқан белсенді жыныстық қатынасқа қарсы контрацепциянысыз бала асыра алмайтын отбасылар. Бейберекет отбасыларының саны ресми статистика бойынша есептелмейді, бірақ эпидемиологиялық деректер бойынша олардың саны 50 мыңға жуық. Қосымша болжам - бұл 2 мың отбасының жыл сайынғы өсуі. Бұл сандар мен медициналық формулалардың артында адамдар жасырын адамдар, олар өздерінің қолдарына түсіп, өздерінің басына түсіп, баланың күлімсіреуін көреді. Өкінішке орай, бұл параметр бәріне қол жетімді емес. Католиктік шіркеудің және биліктің шешілмеуінің айтарлықтай ықпалы бедеулікті жеңудің заманауи әдістерін, соның ішінде суррогат ана болуды, отбасылардың пайдасына шешуге мүмкіндік бермейді. Литва Республикасының заң шығарушы органдары жеміссіз отбасылар үшін жасанды ұрықтандыру, эмбриондарды құру және сақтау, суррогат ана болу сияқты маңызды мәселелер бойынша ерекше ұстанымға ие. Вексельдер ұзақ уақыт қарастырылып, қосымша қарауға қайта бағытталды, осы мәселелерді шешу белгісіз мерзімге қалдырылды. Мемлекет тарапынан көрнекі көмек болмағанына қарамастан, медицина прогресі бұрынғысынша бетпе-бет келуде: бір немесе басқа құқықтық тәртіпте уақтылы медициналық көмек алған отбасылардың үлесі өсіп отырса да, туудың жалпы деңгейі төмендейді. Бедеулікті емдеу бойынша барлық қызметтерді отбасылар өздері төлейді. Аурулар ретінде танылған және Аурулардың Халықаралық Жіктемесі енгізген бедеулікті диагностикалау және емдеу ешқандай жағдайда өтелмейді. Осы саладағы медициналық қызметтерді осындай күмәнді реттеуге қарамастан, Литвадағы бедеулікті емдеу орталықтары Вильнюсте, Каунаста және Клайпедада орналасқан. Мұнда мамандар бедеуліктің себептерін диагностикалау, отбасыларға психологиялық көмек және бедеулікті емдеу, оның ішінде жасанды ұрықтандыруды емдеу қызметтерін ұсынады[5].

Литвадағы суррогат ана туралы заңдар үнсіз. Бұл процедура үшін ресми рұқсат жоқ, бірақ ата-аналар баланың биологиясын көтеруді қалайды, тіпті дәстүрлі әдістер оларға көмектесе алмайды. Бұл белгісіздік, ол әлі күнге дейін аяқталып, суррогат анадан көмек алуға дайын отбасыларына мүмкіндік береді. Литва азаматтары көбінесе ЕО, Ресей және Украинада осындай қызметтерді ұсынатын клиникаға барады, бұл рәсім заңдастырылған және қатаң бақыланады. Орын таңдау және суррогат ана көптеген қаржылық және моральдық аспектілерге әсер етеді. Суррогат аналары, жақын туыстары мен әйелдер сияқты, толыққанды және сау бала тәрбиелеп отырған жұмыс - бұл жұмыс. Литва Интернетінің кең ауқымындағы аналардың ең үлкен форумның тұрғындары суррогат ана болу мәселесін бірнеше рет талқылап, бедеулікті жеңудің осы әдісін заңдастыру туралы пікір білдірді. Форумға келушілердің көпшілігі Литвадағы суррогат ана болуын заңды түрде қолдады, сондай-ақ төтенше жағдайда олар суррогат ана қызметтеріне баруға келісетіндерін айтты. Басқалары діни көзқарастарға және бұл мүмкін болатындығына сенімсіздікке сілтеме жасайды[6].

Қазіргі уақытта Эстонияда суррогат ана болуына тыйым салынады және жасанды ұрықтандыру үшін суррогат ана қызметтерін пайдалана алмайды, алайда дәрігерлер мен адвокаттар бұл тыйымды негізсіз деп санайды. Эстония Республикасының 2005 жылғы 6 желтоқсандағы №17 «Адам эмбрионын заңсыз емдеу» атты бесінші бөліміндегі Қылмыстық кодексінде суррогат ана болуына арналған мақала бар. Осылайша, шетелден шыққан жұмыртқаны немесе адамның эмбрионын ұрықтың эмбрионнан дамыған баласын тастағысы келгеннен кейін жасағысы келетінін білетін әйелге беру - ақшалай жазаға тартылған. Сонымен қатар, Эстонияның заңнамасы деп аталатындар туралы ештеңе айтпайды. Табиғи суррогат ана, еркек басқа әйелді туғанда, содан кейін келісімге сәйкес баладан бас тартады[7].

Суррогат ана болу - бұл көптеген эстон отбасыларына балаларды алудың жалғыз жолы. Бұл мәселе әртүрлі деңгейдегі көпжақты пікірталасты талап етеді, бірақ ең бастысы, сарапшылардың пікірінше, бұның артында коммерциялық емес альтруисттік мотивтер болып табылады. Эстонияда жыл сайын бір-екі жұп суррогат анадан көмек сұрауға дайын. Біздің елімізде балалары жоқ отбасылар 10-нан 20% -ға дейін. Егер біз Эстонияда суррогат ана болуды заңдастыру туралы айтатын болсақ, онда сауда туралы немесе осы үрдістің пайда болуы туралы айтуға болмайды. Суррогат ана болу қиынға соғуы мүмкін. Әдетте, басқа отбасының бақыты үшін мұндай сынауға келісетін әйелдер альтруизм сезімінен өтеді. Мүмкін, олар өздері тәрбиеленушілер отбасында тәрбиеленіп, мұны адамдарға қайғылы жағдайда көмек көрсету миссиясы ретінде қарастырған шығар. Эстонияда «Ваэтустадес Эйлу» қорының төрағасы Кэй Капстың айтуы бойынша, Эстония суррогат ана болуды заңдастыру жолында жүріп жатыр. Дегенмен, оның айтуынша, Эстонияда бұл өте қарапайым процестер емес, сирек кездесетін анасы, биологиялық ата-аналар сияқты өте аз мамандар бар. Бұл жағдайда психологиялық қолдау қажет. Зерттеулер көрсеткендей, ұзақ уақыт бойы жүйелі қамқорлық болмаған кезде, салдары ең қайғылы болуы мүмкін. «Эстонияға бұл процесс өте қиын. Әйелге асырап алуға баланы беру қауіпті, себебі елде суррогат ана баласынан бас тартқаннан кейін психологиялық көмек көрсету үшін жеткілікті ресурстары жоқ. Биологиялық ата-аналарға қолдау жеткіліксіз. Эстонияда бұл процесс әлі де көптеген басқа елдерде болғандай болуы мүмкін емес. Бірақ ол дами алады», - дейді «Капста»[8].

2009 жылдың тамызында Эстонияның әлеуметтік істер министрлігі заңдарға түзетулер пакетін дайындауға кірісті, ол арқылы суррогат ана болу заңдастырылуы мүмкін[9].

2010 жылы Әлеуметтік мәселелер жөніндегі министрлік тиісті заңнамалық түзетулерді әзірлеуді бастады. Мұндай талқылауды қыркүйектің өзінде рәсімнің шарттарын анықтау және егжей-тегжейлі мәліметтерді анықтау үшін өткізу жоспарланып отыр[10].

Эстониядағы әйел дәрігерлер одағы суррогатты ана болу бағдарламасын заңдастыру үшін бірқатар талаптарды қойды:

1. егіздердің туылу ықтималдығын барынша азайту үшін жасанды ұрықтандыру қажет болғанда.

2. Суррогат анасын пайдалануға рұқсат медициналық есептерді қоса отырып, өтініш негізінде отбасыға беріледі.

3. Жүктілікті жоспарлау алдында мұқият консультациялар жүргізіледі. Нәресте мен ана болғысы келетін ерлі-зайыптыларға жеке-жеке кеңес беріледі. Олардың қалауы жазбаша түрде ресімделеді. Қалған эмбриондармен не істеуге болатынын бірден түсіндіріңіз. Консультациялар жүктілік кезінде және босанғаннан кейін жалғасуы керек.

4. Ананың автономиясы кез-келген кезеңде қабылданады (өз денесі туралы тәуелсіз шешімдер қабылдау құқығы). Оның шешімдері ерлі-зайыптылардың қалауына қайшы келуі мүмкін.

5. Суррогат ана болуы коммерциялық қызмет бола алмайды. Суррогат ана қолдану мен мәжбүрлеуді болдырмау керек.

6. Алғашқы ойлардан мұны жасайтын жақын адам болуы мүмкін. Жүктілікке тікелей байланысты шығыстарды жабуға рұқсат етілген.

7. Суррогат ана тек босанатын және бала туатын жастағы ғана салауатты әйел болуы мүмкін. Суррогат ана болуды медициналық көрсеткіштермен ғана шешуге болады.

8. Суррогат ана болуды медициналық ғана шешуге болады индикаторлар.

9. Артықшылық суррогат ана болуына беріледі (бұл ананың болашақ баламен генетикалық байланысы болмауы керек). Алдын ала оның денсаулық жағдайы мен жүктілікке байланысты ықтимал тәуекелдерді бағалау қажет Қазіргі уақытта Эстонияның тиісті заңнамалық актілерінде суррогат ана болуды заңдастыру туралы ешқандай өзгерістер болған жоқ[9].

Мақаламды қорытындылай келе өзіміздің еліміз жайлы жазып кеткім келеді. Қазақстанда заңнамалық деңгейде суррогат ана болу рұқсат етіледі. Франция, Германия, Австрия, Норвегия, Швеция секілді әлемдегі басқа елдерден айырмашылығы, онда суррогат ана қызметі заңмен тыйым салынған. 1998 жылы «Неке және отбасы туралы» Заң қабылданғаннан кейін Қазақстандағы суррогат ана болуды бастады, бұл репродуктивтік технологиялардың (ART) осы әдісін қолдануға мүмкіндік берді. 1999 жылы Адам ұрпағын жоғарылату орталығы алғашқы суррогат ана болу бағдарламасын өткізді. 2004 жылы «Азаматтардың репродуктивтік құқықтары және оларды жүзеге асыру кепілдіктері туралы» Заң шығарылды. 2009 жылы - «Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы» кодекс. Бұл құжаттарда суррогат ана болуының құқықтық негізі қаланды. 2012 жылғы 7 қаңтарда «Неке (ерлі-зайыптылық) және отбасы туралы» Қазақстан Республикасының Кодексі қолданысқа енгізілді. «Неке және отбасы туралы» 1998 жылғы 17 желтоқсандағы Қазақстан Республикасының Заңы жарамсыз деп танылды. Осылайша, «Неке (отбасы) және отбасы туралы» Қазақстан Республикасының Кодексі 9 тарауды қамтиды. «Суррогат ана мен көмекші репродуктивті әдістер мен технологияларды қолдану». Кодекстің 54-бабы Қазақстан Республикасының азаматтық заңнамасының талаптарына сәйкес жазылған және міндетті нотариалды куәландыруға жататын суррогат ана болу туралы шартты қарастырады. Суррогат ана келісімімен қатар ерлі-зайыптылар (клиенттер) тиісті қызметтерді көрсететін репродуктивті әдістер мен технологияларды қолданатын медициналық ұйыммен келісім жасайды. Кодекстің 56-бабы суррогат ана үшін талаптарды белгілейді. Біріншіден, суррогат ана болғысы келетін әйел жиырмадан отыз бес жасқа дейінгі, медициналық ұйымның қорытындысымен расталған қанағаттанарлық физикалық, ақыл-ой және репродуктивті денсаулыққа ие болуы тиіс, сондай-ақ өзінің сау баласы болуы керек. Екіншіден, егер инвагат ана тіркелген некеде (некеде) болса, суррогат ана келісімшартын жасасу кезінде жұбайының жазбаша келісімін беру қажет, ол нотариалды куәландырылуы тиіс. Үшіншіден, репродуктивтік әдістер мен технологияларды қолданатын медициналық ұйым баланы немесе донорлық банкті алғысы келетін биоматериалдар туралы толығымен және толық ақпаратпен оларды қолдану туралы қорытынды жасауға тиіс. Баяндаманың бір данасы нотариалды түрде куәландырылған суррогат ана келісімшартына бекітіледі және мәміле жасалған жерде сақталады. Кодекстің 59-бабына сәйкес, ерлі-зайыптылар (тұтынушылар) көмекші

репродуктивті әдістер мен технологияларды қолданудан туындаған баланың ата-анасы ретінде суррогат ана келісімшартының негізінде танылады. Басқаша айтқанда, баланың туғаннан кейінгі генетикалық анасы ресми түрде баланың анасымен тіркеледі және сол кезден бастап суррогат ана осы балаға ешқандай қатысы жоқ. Генетикалық ата-аналар суррогат ана дәрігерлік тексеруден өтіп, АРТ-ны қолдану арқылы материалдық шығындарды көтеруге міндетті; жүктілікте, босанғанда және жүктіліктен кейін елу алты күн ішінде, ал жүктілік пен босану бойынша асқынған жағдайда - туғаннан кейін жетпіс күн ішінде медициналық көмек көрсетіледі. Суррогат ана үнемі дәрігерде байқалуы және оның ұсыныстары мен тағайындауларына қатаң ұстану керек; жүкті бару туралы «клиенттерге» үнемі хабарлап, ең бастысы - суррогат аналық бағдарламасы бойынша туылған баланы «тұтынушыларға» беру. Суррогат ана мен Қазақстанда тиісті медициналық рәсімдерді таңдау бойынша қызметтерді ЭКО-орталықтары және суррогат ана болу үшін мамандандырылған орталықтар (суррогат аналық агенттігі, «Болашақ» суррогатты аналық орталығы) қамтамасыз етеді.

Қолданылған әдебиет тізімі:

1. Пенитенциарный кодекс Эстонии от 6 декабря 2005 года №17// http://www.riigikantselei.ee/arhiiv/rto/pae/2005/pae_nr17_06-12-2005.pdf.
2. Солдатов О., Сухова А. Правовое регулирование суррогатного материнства// <http://www.pvlast.ru/archive/index.485.php>
3. Суррогатное материнство на Украине: особенности договора с нерезидентом // Юридическая практика. – 2009. - № 24 (599) // <http://www.yurpractika.com/filing.php>.
4. Статя в Латвии суррогатной матерью - значит нару- шить закон// <http://babyeco.ru/besplodie/235-trbuetsyasurrogatnaya-mat>.
5. Суррогатный бизнес// <http://www.grani.lv/latvia/4044-surrogatnyj-biznes.html>.
6. Суррогатное материнство в Литве// <http://www.surrogacy.babyeco.ru/surrogacy-in-lithuania>.
7. Суррогатное материнство// <http://www.baby.ru/community/172789/forum/category/2194843/>.
8. Суррогатное материнство в Эстонии // <http://rus.postimees.ee/?id=124776>.
9. Эстония готовится к легализации суррогатного мате- ринства // <http://www.estonia-today.info/estoniya-gotovitsya-k-legalizacii-surrogatnogo-materinstva.html>.
10. Запрещено законом // <http://www.tallinn.in/blog/surrogatnoe-materinstvo-xotyat-uzakonit/>
11. Суррогатное материнство хотят узаконить// <http://www.estoniatoday.info/estoniya-gotovitsya-k-legalizacii-surrogatnogo-materinstva.html>

УДК 341.9

ШЕТЕЛ ЭЛЕМЕНТІ БАР АЗАМАТТАРДАН АЛИМЕНТ ӨНДІРУ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ

Ешенқұлова Жансая Есімханқызы

Zhansaya.e@bk.ru

Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Заң факультеті

Халықаралық құқық мамандығы

Мпк-31 тобының студенті. Астана, Қазақстан

Ғылыми жетекші: Сейдеш Б.Б.

Аңдатпа. Бұл мақалада ата-аналардың кәмелетке толған балаларына деген алимент және отбасының басқа да мүшелерінің алименттік міндеттемелері туралы жазылған. Ата-аналар мен балалардың өзара отбасы қатынастарын құқықтық реттеуі туралы жазылған.